

ти, които се възползват от нея. Те инфилтрират, също с инструментални цели, собствените си етнични, етнокултурни, етнорелигиозни, етнолингвистични и пр. модели и стандарти в пределите на циганското историческо и актуално за конкретен период социално пространство.

Именно поради това тази специфична „отвореност“ на ромската душевност и битност, която е замаскирана във феноменологично действащата херметизираност и изолираност, неформалност и хоризонталност, предпоставя характера и спецификата на социалната адаптация в конкретно дефинирани сфери на обществената практика. Тази адаптация невинаги е свързана неминуемо и безостатъчно с „прочитането на смъртна присъда“ над автентичния, колоритен, уникален и исторически битувал групов ромски идентитет. Тя невинаги завършва с неизбежна и тотална асимилация и ликвидация на шрихи от портрета на етнична, културна, религиозна, лингвистична и пр. самобитност на съответната група. Тя може да е свързана със и подчинена на исторически и обществено необходимия процес на модифициране и модернизиране на душевността и битността, на културната своеобразност и реализация на нашите роми.

Е. Марушиакова също разглежда проблемите с амбивалентността на ромското етнично съзнание. От една страна, на много места тя правилно анализира процесите на възприемане на определени религиозни, лингвистични, културни и др. стандарти, присъщи на неромски етноси, в техния инструментален аспект, обуславящ и стимулиращ историческата екзистенция на циганите, потребността им да се „доберат и възкачат“ на такива „коти“ в социалното пространство, които да им гарантират повече от наличното им дислоциране и съществуване до този момент и в тези пластове на пространствено структурираната действителност. Тези проблеми и процеси тя изследва във връзка с обяснението на преферираността на етничното съзнание и самосъзнание на българските цигани.

От друга страна обаче, тя е категорична в капсулирането на етничната активност на ромската група: „Етничната активност е силна само в рамките на групата, ориентирана е по посока навътре. С други думи, групата се стреми посредством ендогамни бракове, чрез запазване на нормите и правилата на групата и пр. да запази